

זיהום אוויר: הרוצח השקט

סיבת המוות מספר אחת בישראל היא מחלת הסרטן, שגובה נכון לשנת 2014 את חייהם של 10,931 בני אדם בשנה. אך כיום ברור שאחד הגורמים לסרטן, למחלות לב, למחלות נשימתיות, לסוכרת ולמחלות נוספות הוא לא אחר מאשר זיהום האוויר. מחקר שהתפרסם בשבועות האחרונים על ידי חוקרים ממשד הבריאות מצא שהתמותה בישראל מזיהום אוויר חלקיקי - זיהום אוויר שנובע מחלקיקים נשימים שקוטרם עד 2.5 מיקרון, ומקורם בתחנות כוח, בתעשייה, בתחבורה ועוד - עומדת על בין 1,608 ל-2,253 מקרי מוות בשנה. זיהום האוויר אחראי בנוסף גם לנטל תחלואה גבוה על מערכת הבריאות, שמסתכם בימי אשפוז רבים ובעלות כלכלית של מיליארדים למשק

זיהום אוויר שמקורו בתחנות כוח, בתעשייה, בתחבורה ועוד גורם לעד 2,253 מקרי מוות בשנה

4 מיליארד שקל בשנה

גם [צחקר](#), שפורסם לאחרונה בכתב העת Policy Health of Journal Israel ממשרד גרוטו איתמר ופרופ' קלינר אודי ר"ד, גינסברג גרי ר"ד ערכו Research, הבריאות. "המחקר בוצע על בסיס מודל של ארגון הבריאות העולמי שעבר התאמה לישראל", מסביר גרוטו. "במסגרת המודל ניתן לחשב את החלק היחסי של התחלואה שנגרם מזיהום האוויר החלקיקי". החוקרים אספו נתונים של כמות החלקיקים הנשימים מ-52 תחנות ניטור הפזורות ברחבי הארץ, ואותם הצליבו עם נתוני התחלואה במחלות שונות - מחלות לב, מחלות נשימה, סוכרת, סרטן ריאות ועוד - ועם היקף התמותה וימי האשפוז בישראל בשל מחלות אלה. הנתונים מתייחסים לשנת 2015. לפי תוצאות המודל, זיהום אוויר בישראל גורם ל-1,608 מקרי מוות ו-184 אלף ימי אשפוז בשנה. כשמחשבים את עלות ימי האשפוז ומקרי המוות למדינה, התוצאה היא שנטל התחלואה והתמותה למשק הישראלי בעקבות זיהום אוויר בכל שנה עומד על 544 מיליון דולרים, שהם למעלה מ-2 מיליארד ש"ח. בנוסף למודל של ארגון הבריאות העולמית, בדק המחקר שני מודלים נוספים, שכוללים מוות ואשפוז כתוצאה ממחלות נוספות, בהן סוכרת סוג 2 במבוגרים, אסתמה ומשקל לידה נמוך בילדים - שגם הן נגרמות בין היתר

עקב זיהום אוויר. לפי המודל המחמיר של החוקרים הישראלים, בישראל ישנם 2,253 מקרי מוות ו-542 אלף ימי אשפוז בשנה שנובעים מזיהום אוויר, ועלותם למדינה מעט יותר ממיליארד דולרים (כ-4 מיליארד ש"ח). מתוך כ-18 מיליארד דולרים שמוציאה המדינה על שירותי בריאות בכל שנה, מדובר בחלק בהחלט ניכר – קצת פחות מרבע. [לפי נתוני ארגון הבריאות העולמי](#), זיהום אוויר סביבתי וזיהום אוויר שמקורו בסביבה הביתית אחראים לכ-7 מיליון מקרי מוות בעולם מדי שנה, מתוכם כ-3.7 מיליון מזיהום אוויר סביבתי. הערכה שביצע ארגון הבריאות העולמי לגבי ישראל בשנה שעברה מצאה שזיהום אוויר סביבתי גורם לכ-2,500 מקרי מוות מדי שנה ועולה למשק כ-7 מיליארד דולר. הממצאים החדשים של פרופ' גרוטו מתבססים על נתונים עדכניים יותר

זיהום אוויר ממקור תחבורתי הוא התורם העיקרי לזיהום ולתחלואה והתמותה הקשורות בו. צילום: Wikipedia, Beivushtang

פי 4 מתאונות דרכים

“על מנת להפחית את נטל התחלואה והתמותה יש לטפל בהפחתת זיהום אוויר ועל מודל מורכב יותר, והם נמוכים מהערכות האיחוד האירופי. מהמקורות השונים, כאשר זיהום אוויר ממקור תחבורתי הוא התורם העיקרי לזיהום ולתחלואה והתמותה הקשורות בו”, אומר פרופ' גרוטו. “נטל התמותה והתחלואה יוצר עלות לא מבוטלת כלל, ומחקרים אחרים בתחום זה מצביעים על כך שלרוב הטיפול בזיהום עולה פחות מאשר לטפל בתוצאות שלו”. מספר מקרי המוות שנגרמים בעקבות

חשיפה לזיהום אוויר בישראל גדול פי ארבעה מסך הנפגעים בתאונות דרכים בכל שנה, ורב הרבה יותר מגורמי תמותה נוספים הזוכים להתייחסות וחשיפה רבה בתקשורת - כמו מקרי רצח, התאבדות, פעולות טרור ומחלות שונות. "החלק הניכר שמהווים התמותה והתחלואה המשויכים לזיהום אוויר חלקיקי זועק להקמה של תכנית בין-משרדית שתזהה ותטמיע אסטרטגיות התערבות יעילות כלכלית", מסכמים החוקרים, "זאת על מנת להפחית את הנטל המשמעותי של תמותה ותחלואה, הן במונחים אנושיים והן במונחים כלכליים, של זיהום האוויר בישראל". בעקבות הכתבה ב"זווית" הסיפור פורסם גם [ב-חדשות ערוץ 2](#)